

**Lucie
Sauvé**

La Lucie Sauvé és professora del Departament d'Educació i Pedagogia de la Universitat del Quebec a Montreal (UQAM) i directora de a càtedra d'Investigació de Canadà en Educació Ambiental.

“Els canvis fonamentals s'esdevindran de la presa de consciència col·lectiva”

Com es construeix i es desenvolupa la consciència ecològica?

Es construeix de diverses maneres per exemple amb el contacte amb el món viu, el món natural. A les nostres ciutats, on hem perdut aquest contacte amb el teixit de la vida, és important que es pugui reconstruir amb la immersió a la naturalesa, als medis naturals.

També es desenvolupa en la presa de consciència de les realitats socioecològiques i aquesta pot esdevenir de moltes maneres: a través de la informació dels mitjans de comunicació, a través dels grups de treballs, dels grups ecologistes o de qualsevol associació de ciutadans. Aquesta consciència pot venir d'un sentit de resistir a la gravetat de la situació que s'anuncia.

És a dir, la consciència ecològica ve de tot arreu, també d'un sentiment d'injustícia ecològica i de desigualtat, i moltes vegades les desigualtats socials s'associen a les injustícies ecològiques.

Com s'aconsegueix que la consciència ecològica es transformi en accions i que formi part de l'agenda pública, del dia a dia i que no sigui una cosa de futur?

Sabem que els canvis vénen de diversos llocs, de la ciutadania que decideix canviar els seus hàbits de vida, de la ciutadania que forma part de projectes comunitaris per inventar altres formes de viure junts, de menjar, de viatjar, d'habitar. Però sabem que també necessitem el compromís institucional. Tot i que les institucions han de respondre a forces econòmiques i *lobbies*, sovint podem veure que també són sensibles i responen a les demandes socials.

Per això, és una responsabilitat, difícil però necessària d'assumir, que la ecociutadania formuli les seves preguntes, desitjos i demandes a les institucions. A vegades, també cal que es manifestin en forma de denúncia, de resistència i de proposta. El canvi ve de tot arreu, però sobretot de la col·laboració.

Quan aquests canvis i compromisos es prenen a nivell institucional, com s'aconsegueix que aterrin en la ciutadania?

És difícil que a través de reglaments es canviï realment el fons de la relació de les poblacions amb el seu entorn i les seves realitats socioecològiques. Si bé és cert que els reglaments són importants i que en determinades circumstàncies són necessaris, els canvis fonamentals s'esdevindran de la presa de consciència col·lectiva d'aquestes realitats. És a dir, del treball col·lectiu de la ciutadania que es reuneix en comitès, en grups d'acció i també dels mitjans de comunicació que juguen un paper important com hem vist els últims mesos amb la cobertura de notícies relacionades amb el canvi climàtic i la pèrdua de biodiversitat. Però no tan sols com a transmissors d'informacions sinó per ajudar a la població a entendre les relacions causa-efecte d'aquestes notícies i així propiciar que la ciutadania formuli preguntes i exigeixi respostes. Les persones responsables a nivell institucional, sovint són convidades a parlar als mitjans de comunicació i aquests els han de fer arribar les demandes socials.

A quins actors interpel·la l'Educació Ambiental per assolir els reptes que aposten per la sostenibilitat de la vida i el medi ambient?

És evident que el context de l'escola i la universitat, el context de l'educació formal, té un paper rellevant. Una responsabilitat que malauradament no es pren a nivell institucional. A les escoles, sovint, són educadors i professorat qui pren la iniciativa per inquietuds personals i desenvolupen projectes que no formen part del currículum. Ho fan amb molta creativitat, pertinència, rellevància i fermesa, tot i que en ocasions treballen a contracorrent de la cultura escolar.

Però també cal reconèixer l'importantíssim paper de les organitzacions de l'educació no formal. És a dir, les organitzacions no governamentals, els parcs, els museus, l'associacionisme. L'educació no formal ha desenvolupat competències d'alta qualitat en educació social, popular i comunitària. A més, poden oferir suport a l'àmbit escolar amb col·laboracions amb el professorat, tallers, conferències, animacions, etc. Cal reconèixer la gran contribució que fan.

Les organitzacions informals també són una font d'aprenentatge, com per exemple associacions veïnals, grups de consum o associacions que es creen per fer front al tema de l'habitatge. Tota aquesta gent que s'agrupa per abordar un tema o projecte concret esdevé protagonista d'un conflicte i el treball conjunt fa que aprenguin els uns dels altres, sorgeix un context d'aprenentatge col·lectiu. Tots aquests contextos contribueixen a l'educació ecosocial i cal que aprenguin a treballar col·laborativament. Però també cal que es reconegui la seva feina i a nivell institucional hi ha una manca de reconeixement. Per exemple, en l'àmbit escolar caldria obrir i enriquir l'espai curricular per tal de poder desplegar projectes socioecològics a l'escola. Per això cal dotar de pressupost, un pressupost que ens els últims anys s'ha anat reduint. I és un assumpte tant del ministeri d'educació com del ministeri de medi ambient per tal d'assegurar les condicions estructurals i financeres que permetin el desplegament d'aquesta dimensió fonamental de l'educació que és l'Educació Ambiental i particularment l'educació ambiental per a la ecociutadania.

Aquests processos col·lectius, tant a nivell formal com no formal, són la manera que té l'educació ambiental de contribuir a la creació d'entorns òptims per al desenvolupament de la vida?

Totalment, aquesta col·laboració i aquestes aliances són necessàries perquè en aquests contextos trobem competències diferents i complementàries. Es crea una motivació més gran quan la gent treballa junta, la creativitat augmenta així com el gust d'involverar-se en un projecte col·lectiu.

De la teoria a la pràctica

Una pràctica del teu dia a dia que contribueixi a la sostenibilitat?

A més de tots els gestos quotidians relacionats amb l'alimentació, el transport, el consum, etc. Un hàbit que tinc i que és molt important per a mi, és la informació. Crec que és clau seguir el fil dels esdeveniments, llegir diversos mitjans per conèixer les diverses mirades dels diferents actors vers el fil dels esdeveniments a la nostra societat en relació a assumptes socioecològics. Per això, per a mi, és molt important informar-me diàriament del que passa.

Amb l'educació ambiental aconseguirem....

...espero que moltíssim! Aconseguirem el gust de la ciutadania per ajuntar-se en grups d'acció i grups de reflexió. El gust del treball col·laboratiu i col·lectiu.

Un repte assolit?

Al meu país, a la província del Quebec, la mobilització social va fer que obtinguéssim molts èxits en relació a projectes extractius i d'apropiació privada d'espais públics. Així doncs, aquestes victòries col·lectives les hem de celebrar, perquè ens alimenten l'esperança que com a ciutadania tenim un poder d'acció real i podem canviar les situacions.

Un repte pendent?

Continuar la magnífica feina de tanta gent que desenvolupa projectes de transició ecològica, de diversos canvis en el camp de l'alimentació, de l'habitatge, del transport. Continuar la feina d'aquests grups de ciutadans creatius que inventen altres maneres de viure junts.

Organitza:

Amb el suport de:

Ajuntament de
Barcelona

